

**การศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนา
สถานศึกษาปลอดภัยตามกรอบขอสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ
: กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาล
เมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**

**The Study on the Proposal for the Safety School Development
Strategy within the Framework of the Office of the
Basic Education Commission on Accident Prevention and
Correction Measures: A Case Study of High School in Hua Hin
Municipality, Prachuabkhirikhan Province**

บุญทวี บุญให้* วีรพล กุลบุตร**

Boonthawe Boonhai* Weerapol Gulabutr*

Received : 1 May 2020 / Revised : 13 May 2020 / Accepted : 20 May 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาทุนเดิมและสภาพแวดล้อมพื้นฐานปัจจุบันในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 2) เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนและจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์ในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัด กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 379 คน ในการตอบแบบสำรวจทุนเดิมและสภาพแวดล้อมพื้นฐานปัจจุบันในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัว (Face to face Interview) เกี่ยวกับทุนเดิม สภาพแวดล้อมพื้นฐานปัจจุบัน และปัจจัยสนับสนุนในการเป็นสถานศึกษา

*นักศึกษาปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการความปลอดภัย คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

**ศ.พล.ต.ต.ดร., ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ คณะตำรวจศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

*Master of Public Administration, Program in Security Management, Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy

**Prof.Pol.Maj.Gen., Thesis Advisor, Faculty of Police Science, Royal Police Cadet Academy

ผลการวิจัยพบว่า 1) โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้ง 4 โรงเรียน ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน มีความพร้อมในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ทั้ง 6 ด้าน โดยมีปัจจัยสนับสนุนการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ 2) ข้อเสนอยุทธศาสตร์ พร้อมแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัย ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ สามารถสรุปได้ 3 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเตรียมความพร้อมในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ 2 การกำหนดเป้าหมายและแผนงาน ยุทธศาสตร์ที่ 3 กลไกสำคัญในการขับเคลื่อน

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์การพัฒนา/ สถานศึกษาปลอดภัย /การพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัย

Abstract

This study aims to study 1) the readiness and factors for approaching to be the safety schools development and 2) the proposal for the safety school development strategy and the guidelines within the framework of the Office of the Basic Education Commission on accident prevention and correction measures. The research samplings comprise teachers and students from 4 high schools in Hua Hin Municipality, Prachuabkhirikhan province.

The findings of the research were: 1) Four high schools in Hua Hin Municipality, Prachuabkhirikhan province are ready in the six dimensions. 2)The proposal for the safety school development strategy and guidelines for safety school within the framework of the office of the basic education commission on accident prevention and correction measures can be concluded 3 strategies and summarized as follows: The first strategy involves preparation to become the safety school. The second strategy involves target determination and planning. The final strategy is related to the mechanisms for mobilizing the safety school.

Keywords: development strategy/ safety school/safety school development

บทนำ

สถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชนในสังคมไทยยุคปัจจุบัน ได้รับผลกระทบมาจากการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำรงชีวิตและความปลอดภัยของเด็กและเยาวชนไทยในหลายรูปแบบ ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านทัศนคติและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน มีค่านิยมแบบบริโภคนิยมอย่างฟุ่มเฟือย การห่างเหินจากศาสนา การทะเลาะวิวาท ดิตยาเสพติด การเสพสื่อลามกอนาจาร จนทำให้เด็กและเยาวชนไทยซึ่งขาดภูมิคุ้มกันในการบริโภคสื่ออยู่แล้ว มีการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ สภาพปัญหาทางเพศของเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นในปัจจุบันค่อนข้างรุนแรงและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ได้แก่ การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร และปราศจากการป้องกันซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพ การติดเชื้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ ส่งผลต่อการตั้งครภภในวัยเรียนและการตั้งครภภไม่พึงประสงค์ ยังไม่มีความพร้อมที่ต้องดูแลตนเองและบุตร ต้องการทางออกด้วยการทำแท้ง และทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา อาทิ เสียนาคตที่ตีในชีวิตทั้งฝ่ายชายและหญิง ปัญหาครอบครัวแตกแยกและการทอดทิ้งลูกให้เป็นลูกกำพร้า ซึ่งเด็กที่ถูกทอดทิ้งเหล่านั้นมีความเปราะบางทางสภาพจิตใจและกลายเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556 : 11)

ดังนั้น การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กที่มีอายุช่วง 3-18 ปี นับว่ามีความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านความรู้ สติปัญญา การควบคุมอารมณ์และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตเพื่อประโยชน์ในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และเนื่องจากเด็กต้องใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียนวันละประมาณ 7-8 ชั่วโมงต่อวัน โรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เป็นแหล่งจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ ทั้งนี้เพราะความรู้ ทัศนคติ ค่านิยม และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้รับในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อจิตใจ ความสนใจและอุดมคติในชีวิตการเรียนต่อไปจนถึงชีวิตการทำงานของเด็กทุกคน ประการสำคัญโรงเรียนเป็นสถาบันที่จะสร้างเสริมประชาชนให้มีสุขภาพดี มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดและมีพฤติกรรมที่ปลอดภัย สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ จากสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ส่งผลกระทบต่อเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา การจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นปัจจัยที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะประสบผลสำเร็จหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับความสุขในการเรียนรู้ และการมีชีวิตที่ได้รับการปกป้องคุ้มครองให้มีความปลอดภัย มีความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถดูแลช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับระบบการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ชัดเจน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริง เกิด

ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2556 : 8)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัยตามกรอบของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ เพื่อให้เกิดข้อเสนอยุทธศาสตร์และแนวทางในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ชัดเจน เหมาะสม สอดคล้องกับภารกิจสถานศึกษาเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรที่มีหน้าที่พัฒนาหลักสูตรความปลอดภัยในสถานศึกษา นักการศึกษาและผู้กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย วางแผนงานและการตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม สอดคล้องกับความเป็นไปได้ภายใต้บริบทของสังคมไทยเพื่อบรรลุเป้าหมายของการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาในการเสริมสร้างเยาวชนของชาติให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกิดความตระหนัก ค่านิยม เจตคติและทักษะในการป้องกันการเกิดเหตุไม่ปลอดภัยที่เกิดขึ้นให้บรรเทาลงหรือไม่เกิดขึ้นเลย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทุนเดิมและสภาพแวดล้อมพื้นฐานปัจจุบันในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยสนับสนุนและจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์ในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.แนวคิดการจัดการความปลอดภัย

มีนักวิชาการได้ให้คำจำกัดความในเรื่องการจัดการความปลอดภัย ไว้ดังนี้

ณัฐวัตร มนต์เทวัญ (2533 : 41) ได้ให้แนวคิดพื้นฐานของการจัดการความปลอดภัย 6 ประการ คือ 1. ผลการผลิตปลอดภัย หมายถึง การบริหารงานที่คำนึงถึงผลผลิตและความปลอดภัยควบคู่ผสมผสานกันไป เพื่อให้ได้ผลผลิตโดยปราศจากการบาดเจ็บหรือความสูญเสียใด ๆ 2. การป้องกันต้นเหตุ หมายถึง การบริหารงานที่จะดำเนินงานเพื่อลด ขจัด หรือป้องกันที่ต้นเหตุเพราะคิดว่าอุบัติเหตุหรืออันตรายที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของลูกจ้างหรือจากสภาพการทำงานที่ไม่ปลอดภัยก็ตาม ล้วนแต่มีต้นเหตุมาจากความผิดพลาดเบื้องต้น หากการป้องกันแก้ไขสภาพงานต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่ม

ต้นก็จะทำให้โอกาสเกิดอุบัติเหตุลดน้อยลง 3. ขอบเขตการดำเนินงาน หมายถึง การบริหารที่มุ่งแก้ไขหรือกำหนดกิจกรรมความปลอดภัยให้ครอบคลุมเฉพาะหน่วยงานหรือทุกหน่วยงานในสถาบันเพื่อให้เกิดความสำเร็จในภาพรวมของสถาบัน 4. การคาดการณ์ถึงความเป็นไปของการเกิดอุบัติเหตุอันตราย หมายถึง การบริหารงานที่นำเอาเหตุการณ์ ซึ่งเคยเกิดขึ้นกับสถาบันเดียวกับตนมาหาสาเหตุและวิธีการควบคุมป้องกัน 5. การแก้ไขที่เหตุอื่น เมื่อพบว่าไม่สามารถแก้ไขที่ตัวบุคคลได้หมายถึง การบริหารงานที่หน่วยงานต้องการแก้ไขการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของลูกจ้างทั้ง ๆ ที่พยายามได้แก้ไขที่ตัวบุคคลอยู่หลายวิธีไม่ว่าจะเป็นการให้ความรู้ การจูงใจ หรือแม้กระทั่งการลงโทษ ผู้บริหารจึงเปลี่ยนแนวคิดไปแก้ไขสภาพแวดล้อมในการทำงานหรือสภาพของงานให้ปลอดภัยเสียก่อน แทนที่จะแก้ที่ตัวบุคคล 6. แนวคิดเกี่ยวกับการแก้ไขสาเหตุจากอาการหรือสิ่งที่เกิดขึ้น หมายถึง การบริหารที่แก้ไขตามอาการหรือที่พบเห็น เช่น พบการกระทำที่ปลอดภัยของนักศึกษา หรือสภาพการทำงานที่ล่อแหลมเสี่ยงภัยสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่ามีความผิดพลาดของระบบการปฏิบัติงานที่สามารถสืบหาสาเหตุเพื่อนำไปป้องกันแก้ไขได้

วิฑูรย์ สิมะโชติและวีระพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์(2538 : 55) กล่าวถึงรูปแบบการจัดการความปลอดภัยอีกรูปแบบหนึ่ง คือจัตุรัสปลอดภัย (Safety square) ประกอบไปด้วย 1. การจัดทำสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการทำงาน ประกอบด้วย งานหลัก 4 ประการ คือ การจัดวางผังโรงงานให้ปลอดภัย การทำฝารอบเครื่องจักรกล การเลือกใช้เครื่องจักรและเครื่องมือที่ปลอดภัยและการใช้วิธีการผลิตที่ปลอดภัย 2. การมอบหมายจัดตั้งองค์กร เพื่อรับอำนาจในการทำงานเพื่อความปลอดภัยในรูปแบบขององค์กรเพื่อความปลอดภัยประกอบด้วย 4 ปัจจัย คือ คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ความปลอดภัย ผู้ประสานงานเพื่อความปลอดภัย และโปรแกรมเพื่อความปลอดภัย 3. การควบคุมให้ดำเนินงานเป็นไปอย่างปลอดภัยใน 4 ลักษณะ คือการอบรมคนงานเพื่อทำงานอย่างปลอดภัย การตรวจความปลอดภัย การจัดการประกวดแข่งขันเพื่อความปลอดภัยและโปรแกรมปรับปรุงสภาพการทำงาน 4. การติดตามผลโดยฝ่ายงานบำรุงรักษาความปลอดภัย 4 ประการคือ การป้องกันอัคคีภัย การดูแลทั้งความสะอาด การตรวจสอบสภาพโรงงาน และการตรวจสอบสุขภาพอนามัยของพนักงาน

สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญและปราโมช เขียวชาญ (2557 : 10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการความปลอดภัยมีด้วยกัน 3 เหตุผลหลักคือ 1. เหตุผลทางด้านคุณธรรม จริยธรรม (Moral/Ethical Reasons) คนงานที่ปฏิบัติงานทุกคน ต้องมั่นใจว่า ในทุกวันของการทำงาน พวกเขาต้องกลับบ้านด้วยความปลอดภัย คงไม่มีใครต้องการที่จะกลับบ้านโดยได้รับการบาดเจ็บหรือสูญเสียชีวิตโดยไม่ได้กลับบ้าน ดังนั้นเกี่ยวกับเหตุผลด้านนี้ โรงงานสถานประกอบการจึงจำเป็นต้องมีการจัดการความปลอดภัย 2. เหตุผลทางกฎหมาย (Legal Reasons) เนื่องจากทางภาครัฐได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานของคนงาน จึงมีการออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่หลายฉบับกระจายอยู่หลายกระทรวง ตามอำนาจหน้าที่ เช่น พระราชบัญญัติความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อม

ในการทำงาน พ. ศ. 2554 รวมทั้งกฎหมายลำดับรองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ ทั้งนี้ เพื่อใช้บังคับให้โรงงาน สถาน ประกอบกิจการต้องปฏิบัติตามกฎหมายในการดูแลความปลอดภัยของคนงาน ดังนั้นจึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่โรงงาน สถานประกอบกิจการจำเป็นต้องมีการจัดการความปลอดภัย 3. เหตุผลทางด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์ (Financial/Economic Reasons) การเกิดอุบัติเหตุแต่ละครั้ง ทำให้โรงงาน สถานประกอบกิจการต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมาก โดยค่าใช้จ่ายเหล่านี้มีทั้งที่เป็นทั้งค่าใช้จ่ายที่มีประกัน (insured costs) และค่าใช้จ่ายที่ไม่มีประกัน (uninsured costs) ค่าใช้จ่ายที่มีประกันเป็นค่าใช้จ่ายที่ทางโรงงานได้ทำประกันไว้รวมถึงค่าใช้จ่ายจากกฎหมายเงินทดแทน เช่น ค่ารักษาพยาบาล ผู้ประสบเหตุ ค่าเครื่องจักรอุปกรณ์ที่เสียหาย เป็นต้น สำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่มีประกันเป็นค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากการประกันของโรงงาน เช่น ค่าความเสียหายจากการผลิตที่ล่าช้า ค่าสูญเสียเวลาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นต้น (ในตำราบางเล่มอาจระบุค่าใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายทางตรง (direct costs) และค่าใช้จ่ายทางอ้อม (indirect costs)) ทั้งนี้โดยทั่วไปในการเกิดอุบัติเหตุแต่ละครั้ง เมื่อเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายที่มีประกันกับค่าใช้จ่ายที่ไม่มีประกัน จะพบว่าค่าใช้จ่ายที่ไม่มีประกันจะสูงกว่าค่าใช้จ่ายที่มีประกันหลายเท่า ดังนั้นเหตุผลทางด้านการเงิน เศรษฐศาสตร์จึงเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่สำคัญส่งผลให้โรงงาน สถานประกอบกิจการจำเป็นต้องมีการจัดการความปลอดภัย

จากเหตุผลหลักทั้ง 3 ข้อข้างต้นทำให้เห็นว่าการจัดการความปลอดภัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นที่แต่ละหน่วยงาน องค์กร สถานประกอบกิจการ สถานศึกษา ต้องมีการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

2. แนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556 เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดูแลความปลอดภัยนักเรียนทุกคนในสถานศึกษา ด้านต่าง ๆ ดังมีรายละเอียด ดังนี้

มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

อุบัติเหตุ หมายถึง เหตุการณ์หรืออันตรายที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันซึ่งไม่ได้คาดคิดหรือตั้งใจมาก่อน อันเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือการกระทำของมนุษย์ ซึ่งมีผลให้บุคคลได้เกิดความเสียหาย และได้รับบาดเจ็บ อันตราย ตาย หรือสูญเสียทรัพย์สิน เกิดขึ้นได้กับทุกคน ทุกเวลาและทุกสถานที่ หากไม่มีการศึกษาและการป้องกันที่ดีพอ ย่อมมีโอกาสเกิดอุบัติเหตุได้โดยง่าย สำหรับอุบัติเหตุในสถานศึกษา มักมีสาเหตุมาจากความประมาท ขาดการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องอาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์และสภาวะแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งมาจากสาเหตุต่าง ๆ ทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

1. อุบัติเหตุจากอาคารเรียนอาคารประกอบ

อุบัติเหตุจากอาคารเรียน อาคารประกอบของสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ไฟฟ้า ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุแก่นักเรียนได้ ดังนั้นต้องมีการจัดมาตรการให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน โดยคำนึงถึง

โครงสร้างของอาคาร ควรใช้วัสดุทนไฟ ป้องกันไฟ ป้องกันการสันตะเทียนและแผ่นดินไหวได้ ครัวภัณฑ์ ควรจัดวางในสถานที่ที่เหมาะสมและปลอดภัย ควรมีข้อเสนอแนะและข้อควรระวังในการใช้หรือให้มีการจัดอบรมกับผู้ใช้ครัวภัณฑ์ต่าง ๆ หากมีการชำรุด ก็ควรนำไปปรับปรุงซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้ อุปกรณ์ไฟฟ้าต่าง ๆ ควรจัดให้เป็นระบบ และติดตั้งระบบป้องกันกระแสไฟฟ้าลัดวงจร ใช้อุปกรณ์ที่ดี ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการ ควรกำหนดแนวปฏิบัติ และวางระเบียบข้อบังคับในการใช้ห้องปฏิบัติการ เครื่องแต่งกายต้องรัดกุม เครื่องป้องกันอันตราย และเครื่องมือหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพใช้งานได้เสมอ ห้องน้ำ ห้องส้วม ควรสร้างห้องน้ำ ห้องส้วมให้เหมาะสมกับสภาพและวัยของนักเรียน ให้มีการติดตั้งไฟฟ้า ส้วมควรมีขนาดพอเหมาะกับผู้ใช้ ควรดูแลรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ สถานศึกษา ควรกำหนดแนวปฏิบัติ การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมที่ปลอดภัยด้วย เมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

2. อุบัติเหตุจากบริเวณสภาพแวดล้อมสถานศึกษา

อุบัติเหตุจากบริเวณสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วยรั้วและประตู บ่อน้ำ สระน้ำและบ่อเลี้ยงปลา เขตก่อสร้างและกองวัสดุชำรุด ต้นไม้ สนามเด็กเล่น สนามกีฬาและอุปกรณ์กีฬา โถงน้ำ บ่อเกราะ บ่อซึม ถังเก็บน้ำ เต่าเผาขยะ และที่ทิ้งขยะที่กล่าวมาทั้งหมดนี้สามารถทำให้เกิดอุบัติเหตุแก่นักเรียนได้ ดังนั้นต้องมีการจัดมาตรการให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน ควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลและหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพได้มาตรฐานความปลอดภัยตลอดเวลา ส่วนไหนที่จะเกิดอันตรายก็ควรจัดติดตั้งป้ายกำกับให้ชัดเจนในบริเวณที่ต้องหลีกเลี่ยงเพราะจะเกิดอันตรายได้ หรือสิ่งของบางอย่างที่ชำรุดก็ควรแจ้งให้ช่างผู้ชำนาญการมาซ่อมแซมหรือรื้อถอนทันที ในกรณีเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาลและรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

3. เครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ

เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้นั้นอาจก่อให้เกิดอันตรายได้ สถานศึกษาควรมีมาตรการป้องกันและแนวทางแก้ไข เพื่อความปลอดภัยแก่นักเรียน โดยการตรวจสอบซ่อมแซมที่ชำรุด มีการบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ในแต่ละประเภทให้อยู่ในสภาพดีพร้อมจะใช้งานอยู่เสมอ ครูต้องแนะนำ สาธิต และควบคุมการใช้อย่างถูกวิธีตามประเภท จัดทำคู่มือการใช้อุปกรณ์ ทำแนวปฏิบัติและข้อควรระวังในการใช้เครื่องมือติดไว้ในห้องปฏิบัติการ

4. การเดินทางไป - กลับ

นักเรียนได้รับอุบัติเหตุจากการเดินทางไป กลับ ระหว่างบ้านและสถานศึกษาส่วนใหญ่มาจากการเดินทางโดยทางเท้า ยานพาหนะทางบกซึ่งการเดินทางในบางครั้งนักเรียนอาจได้รับอุบัติเหตุ ดังนั้นสถานศึกษาจึงได้กำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไข โดยให้สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ร่วมกัน สร้างความตระหนักในหลักความปลอดภัย พร้อมจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติแก่นักเรียน ความรู้เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการจราจรทางบกและข้อปฏิบัติในการขับขี่ตามกฎหมายจราจร พนักงานขับรถรับส่ง ควรให้มีการฝึกอบรม และแนะนำผู้ปกครองให้ใช้รถที่มีการตรวจสภาพเรียบร้อย

5. การพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่

ควรศึกษาและปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยเรื่องการพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่โดยเคร่งครัด เตรียมการและวางแผนการดำเนินการ โดยกำหนดครูผู้รับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ศึกษารายละเอียดสถานที่ที่จะไปศึกษาโดยชัดเจน ศึกษาและกำหนดเส้นทางการเดินทาง ให้มีการตรวจสอบสภาพยานพาหนะและผู้ขับขี่ ทำหนังสือขออนุญาตผู้บังคับบัญชาและผู้ปกครองนักเรียน จัดทำประวัตินักเรียนที่ร่วมเดินทาง ประกันอุบัติเหตุให้กับนักเรียนและครูทุกคนที่เดินทาง จัดให้มีการปฐมพยาบาลและนักเรียนก่อนการเดินทาง ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดูแลให้ความปลอดภัย อาทิ ตำรวจทางหลวง สถานีตำรวจในพื้นที่ที่พิกัดคั่นและระหว่างเส้นทาง รวมทั้งสถานีนอนมัย โรงพยาบาล จัดครูควบคุมดูแลนักเรียน โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนดูแลรับผิดชอบซึ่งกันและกัน จัดให้มีป้ายหรือธงสัญลักษณ์ที่สามารถมองเห็นได้แต่ไกล เพื่อการนัดหมายและป้องกันการพลัดหลง จัดให้มีป้ายชื่อประจำตัวนักเรียน แสดงรายละเอียดชื่อนักเรียน โรงเรียน หมายเลขโทรศัพท์ที่จำเป็นเพื่อการติดต่อในกรณีพลัดหลงหรือเกิดเหตุฉุกเฉิน ในระหว่างการนำนักเรียนศึกษาไปนอกสถานที่โดยใช้ยานพาหนะ ครูผู้ควบคุมต้องควบคุมดูแลนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย และใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างดีให้การเดินทางเป็นไปอย่างมีระเบียบและเหมาะสมแก่กาลเทศะ และยานพาหนะต้องมีสภาพสมบูรณ์ทั้งนี้เพื่อความปลอดภัย ควบคุมดูแลในเรื่องอาหารที่นักเรียนนำไปรับประทานรวมทั้งที่ซื้อรับประทานด้วย จัดเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ยาเวชภัณฑ์ อุปกรณ์ปฐมพยาบาล เป็นต้น หากมีการเกิดอุบัติเหตุให้ดำเนินการตามแนวปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเมื่อเกิดอุบัติเหตุต้องมีการปฐมพยาบาล นำส่งสถานพยาบาล และรายงานผู้บังคับบัญชาทราบ

6. การร่วมกิจกรรมสำคัญ

การจัดมาตรการป้องกันและแก้ไขการร่วมกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ ของนักเรียน ครูและเจ้าหน้าที่ รับผิดชอบกิจกรรม ควรสร้างความตระหนักให้แก่ นักเรียน ในเรื่องคุณธรรม จริยธรรม ทักษะ ความสามารถต่าง ๆ ของนักเรียน เพื่อเป็นการสนองในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เพราะกิจกรรมแต่ละอย่างต้องใช้ความคิด ทักษะ วิเคราะห์ และต้องมีการวางแผน เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดอันตราย เพื่อจะได้ปลอดภัย จากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปได้ว่า มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุภายในสถานศึกษานั้น สามารถป้องกันและแก้ไขได้จากหลาย ๆ ส่วนที่ต้องดำเนินการร่วมกัน นับจากผู้บริหารโรงเรียน ครู บุคลากรภายในโรงเรียน เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล สาธารณสุขที่ใกล้เคียง ซึ่งจะคอยอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียน ในการปฐมพยาบาลเบื้องต้น ส่วนเจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านการจราจร และกฎหมายต่าง ๆ เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น อีกทั้งโรงเรียนก็ต้องมีมาตรการ กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเหล่านั้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอยุทธศาสตร์การพัฒนาศถานศึกษาปลอดภัยตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ : กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed. Methods Research) โดยดำเนินเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างคือ ครูระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย 379 คน

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทุนเดิม สภาพแวดล้อมพื้นฐานปัจจุบันในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย และปัจจัยสนับสนุนในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแนวทางในการพัฒนาศถานศึกษาปลอดภัย ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินและตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางในการพัฒนาศถานศึกษาปลอดภัย ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ

ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงและนำเสนอแนวทางในพัฒนาศถานศึกษาปลอดภัย ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ฉบับสมบูรณ์

อภิปรายผล

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยแล้ว มีประเด็นที่น่าสนใจที่จะนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. จากผลการสำรวจทุนเดิมและสภาพแวดล้อมพื้นฐานปัจจุบันในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย ด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งที่ดำเนินการแล้วประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ดังนี้ ด้านที่ 1 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากโครงสร้างอาคารเรียน ด้านที่ 2 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ด้านที่ 3 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากเครื่องมือ เครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ ด้านที่ 4 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากการเดินทางไป - กลับ ระหว่างบ้านและสถานศึกษา ด้านที่ 5 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุที่เกิดจากการพานักเรียนไปนอกสถานศึกษา ด้านที่ 6 การป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุจากการนำนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมสำคัญพบว่า สถานศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 4 โรงเรียน ส่วนใหญ่มีความพร้อมในการดำเนินงานการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย โดยมีการดำเนินงานตามขั้นตอนของกรอบการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสเตรสเซอร์ (Strasser, 1973) ที่กล่าวว่า ความปลอดภัย คือ การป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นกับ

อวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายในขณะที่อยู่ในโรงเรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมถึงการเดินทางมาโรงเรียน กลับจากโรงเรียนไปยังบ้าน ซึ่งสามารถป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นโดยใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ป้องกันอันตราย ความมีระเบียบ ความมีวินัยและการปฏิบัติตามกฎความปลอดภัยโดยเคร่งครัด ขณะเดียวกันยังมีปัจจัยที่เป็นต้นเหตุที่สำคัญ (root cause) ที่จะทำให้เกิดอันตรายหรือความปลอดภัย คือ การขาดการจัดการจัดการความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ดังนั้นในการดำเนินการด้านความปลอดภัยสมัยใหม่ มุมมองต่อการเกิดอุบัติเหตุ นอกจากจะพิจารณาถึงสาเหตุขณะนั้นแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงระบบการจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษาแห่งนั้น ๆ ด้วย ซึ่งพบว่าแต่ละสถานศึกษามีระบบการจัดการความปลอดภัยตามกรอบการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย มีความคล้ายคลึงกับแนวคิดของ สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญและปราโมช เขียวชาญู (2557) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของการจัดการความปลอดภัย ตามรูปแบบของหน่วยงาน The Health and Safety Executive (HSE) สหราชอาณาจักร (United Kingdom) ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบและมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน คือ นโยบาย (Policy) การจัดองค์การ (Organising) การวางแผนและดำเนินการ (Planning and Implementing) การวัดผลการดำเนินการ (Measuring Performance) การตรวจติดตามและการทบทวน (Auditing and Reviewing)

2. ผลการวิจัยในประเด็นปัจจัยสนับสนุนการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านการบริหารงานสถานศึกษาปลอดภัยและด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน เป็นปัจจัยสนับสนุนหลักและที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สิริรัตน์ สุวณิชย์เจริญและปราโมช เขียวชาญู (2557) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบหลักของการจัดการความปลอดภัย ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบและมีการเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ปัจจัยการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาและปัจจัยกิจกรรมรณรงค์สถานศึกษาปลอดภัย เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญของการดำเนินการจัดกิจกรรมในสถานศึกษาให้บรรลุของการเป็นสถานศึกษาปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยเพื่อสร้างระบบป้องกันอุบัติเหตุและเสริมสร้างความปลอดภัยให้แก่เด็กและเยาวชน โดยกำหนดมาตรการให้สถานศึกษาดำเนินการและเข้มงวดเรื่องความปลอดภัยให้แก่นักเรียนนักศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

3. แนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุ ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตเทศบาลเมืองหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ตามกรอบของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ 7 แนวทาง ทั้ง 7 แนวทางเป็นแนวทางในการพัฒนาที่ได้ศึกษาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเป็นกระบวนการที่เป็นระบบมีขั้นตอนที่เชื่อถือได้ โดยข้อมูลที่ได้รับการศึกษาจะช่วยในกระบวนการตัดสินใจและเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการเตรียมคนให้พร้อมรับมือกับสถานการณ์อุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต โดยผู้วิจัยได้ตระหนักถึงแนวคิดของ สมยศ ภาวนานนท์ (2537) ได้ทำการวิจัยรูปแบบของการจัดการความ

ปลอดภัยสมัยใหม่ (Modern safety management) ว่าเป็นการพัฒนา รูปแบบการจัดการความปลอดภัยและความสูญเสียอย่างเป็นระบบที่มีการกำหนดอย่างชัดเจน มีมาตรฐาน และระบบประเมินวัดผลที่เชื่อถือได้โดยคุณลักษณะ 4 ประการ คือ (1) แนวคิดการจัดการ (Management concept) เป็นการนำแนวคิดและปรัชญาการบริหารงานความปลอดภัยสมัยใหม่มาใช้ในการดำเนินงาน (2) การจัดการระบบข้อมูล (Management information system) จำเป็นอย่างยิ่งต่อการบริหารงานและผู้บริหารที่จะใช้ข้อมูลในการวางแผนงานกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ ข้อมูลที่เก็บข้อมูล (3) มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Performance standard) ระบบการบริหารงานความปลอดภัยสมัยใหม่ ให้ความสำคัญต่อมาตรฐานการปฏิบัติงานกิจกรรมหรืองานที่ปฏิบัติจะต้องมีขั้นตอนการปฏิบัติ และ (4) ระบบการวัดและประเมินผล (Measurement and evaluation system) ระบบนี้มุ่งเน้นมาตรฐานที่สามารถวัดได้ใช้เป็นดัชนีชี้วัดได้ ตรวจสอบและประเมินผลได้ว่ากิจกรรมหรือโปรแกรมที่ปฏิบัติได้ผลตามมาตรฐานหรือต่ำกว่ามาตรฐานและจะปฏิบัติให้ได้มาตรฐานอย่างไร

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ควรนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนและกำหนดเป็นนโยบายสถานศึกษา ปลอดภัยที่ให้ความสำคัญด้านปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยเพิ่มเติม โดยเฉพาะแนวทางการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยทั้ง 7 แนวทางที่ผู้วิจัยทำการวิจัย มีข้อเสนอแนะตามแนวทางดังนี้

1.1.1 สถานศึกษาควรกำหนดรูปแบบ วิธีการการสร้างความเข้าใจให้กับคณะครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา ในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัย ให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามนโยบายของรัฐ

1.1.2 สถานศึกษาควรแต่งตั้งคณะทำงานสถานศึกษาปลอดภัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ตัวแทนครู ตัวแทนเจ้าหน้าที่ ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและตัวแทนกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ที่มีความรู้ ความสามารถในเรื่องของการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

1.1.3 สถานศึกษาควรมีการสำรวจสภาพพื้นฐานและการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยให้เป็นปัจจุบันอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี เพื่อนำมาเป็นฐานข้อมูลในการต่อยอดหรือปรับปรุงพัฒนางานเดิมให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาปลอดภัยตามกรอบสถานศึกษาปลอดภัยของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ดียิ่งขึ้น

1.1.4 สถานศึกษาควรจัดลำดับเป้าหมายและแผนงานการปฏิบัติกิจกรรม งานหรือโครงการ

ในภาพรวมของการทำให้สถานศึกษา

1.1.5 สถานศึกษาควรจัดทำตารางแผนงานที่ระบุชัดเจนถึงเป้าหมาย วิธีการดำเนินการหรือกิจกรรม ระยะเวลา ตัวชี้วัดความสำเร็จ และผู้รับผิดชอบ เพื่อให้การดำเนินงานและติดตามผลในการเป็นสถานศึกษาปลอดภัยอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.6 สถานศึกษาควรวางแผนงานการปฏิบัติงานด้านสถานศึกษาปลอดภัย โดยใช้กระบวนการ PDCA ในการบริหารจัดการ

1.1.7 สถานศึกษาควรดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยเมื่อจบสิ้นปีการศึกษา ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลนั้นถือว่ามีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวางแผนในปีต่อ ๆ ไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัยในประเทศไทยให้มากขึ้น โดยการเป็นการศึกษาแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ผลการวิจัยที่มีคุณภาพมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายและแผนปฏิบัติงานด้านสถานศึกษาปลอดภัย ด้านการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้มากขึ้น

2.3 ควรศึกษาถึงปัญหา อุปสรรคและสาเหตุของการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

3.1 สถานศึกษาจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการปฏิบัติจริง ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ทั้ง 6 ด้าน มาตรการการป้องกันอุบัติเหตุ ได้แก่

3.1.1 จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ แนวทางปฏิบัติและการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ในการเรียนการสอน

3.1.2 จัดทำโครงการวินัยการจราจรให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทราบถึงแนวทางปฏิบัติการเดินทางไป กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนเพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

3.1.3 จัดกิจกรรมอบรม สัมมนาให้ความรู้ ความเข้าใจให้กับคณะครูและบุคลากรตลอดจนการดำเนินงานเป็นทีม วางแผนการทำงานและดำเนินการติดตามประเมินผล การนำนักเรียนร่วมกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ และการนำนักเรียนไปทัศนศึกษานอกโรงเรียน เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

3.1.4 สถานศึกษาสำรวจพื้นที่เสี่ยงที่อาจจะก่อให้เกิดอุบัติเหตุจากพื้นที่หรือสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ไม่ปลอดภัย โดยดำเนินการจัดกิจกรรม 5 ส และกิจกรรมป้ายสัญลักษณ์เพื่อให้เกิดการเตือนภัยที่จะเกิดจากอุบัติเหตุด้านสภาพแวดล้อมและจากอาคารเรียนอาคารประกอบ

วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย
ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2563)

บรรณานุกรม

- คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2552. (2552). กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)
- คู่มือแนวทางปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2556. (2556). กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)
- เดลินิวส์ออนไลน์. [ออนไลน์]. (2562,12 มกราคม). ข้อมูลอุบัติเหตุและนโยบายความปลอดภัย. สืบค้นจาก : <http://www.darlyews.co.th>.
- ธีรวัฒน์ สมเพาะ. (2551). การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดเทศบาลจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศรัณญา บุญประกอบ. (2549). การศึกษาการจัดบริการความปลอดภัยในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สิริภาพ ไพบูลย์. (2551). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตจตุจักร. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สฤชดี พานคำ. (2551). การจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตบางเขน. รายงานการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง. ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). **คู่มือข้อปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.)

